

OBSAH

Pavouci České republiky	2
Západoevropský slíďák <i>Pardosa tenuipes</i> objeven v Česku	3
První nález <i>Paratrachelas maculatus</i> (Trachelidae) v České republice	6
Druhý nález snovačky <i>Steatoda nobilis</i> v Česku	7
Neobvyklý biotop nálezu snovačky <i>Theridion hannoniae</i>	8
<i>Drassodes cupreus</i> nebo <i>Drassodes lapidosus</i> nebo...?	8
Pavouci nehlubokých podzemních biotopů Slovenska	9
Lovčik vodní potvrzen na jižní Moravě	11
Two remarkable records of Bulgarian spiders	12
Předběžný seznam sekáčů (Opiliones) Národního parku České Švýcarsko a CHKO Labské pískovce ...	13
Pojídají pavouci ovoce?	15
Hrabalky (Pompilidae) – specialisté na lov pavouků VIII: rod <i>Auplopus</i>	16
Milan Antuš (1936–2021)	19
Letošní exkurze na JV Prahy za pavouky	21
Česká bibliografie	23
Britská bibliografie – The Newsletter 150	27
Inventarizace 2020	28
Pokyny pro autory	29

PAVOUKOVCI ČR

Pavouci České republiky

Spiders of the Czech Republic. *Pardosa tenuipes* L. Koch, 1882 is a new record for the Czech Republic. Up to 1.7.2021, we included 881 spider species in the araneofauna of the Czech Republic. *Paratrachelas maculatus* (Thorell, 1875) is an introduced species not treated as a member of Czech spider fauna.

Novým druhem pro Českou republiku je slíďák *Pardosa tenuipes* L. Koch, 1882 a poprvé byl u nás zjištěn také hlavoun *Paratrachelas maculatus* (Thorell, 1875) (uvedeny jsou prvonálezy, více v samostatných příspěvcích v tomto čísle).

- Slíďák ***Pardosa tenuipes* L. Koch, 1882**, Kozmice, Kozmické louky, 30.6.–30.7.2020, 3 ♂♂, leg. H. Rothová, det. H. Rothová & M. Řezáč, coll. H. Rothová.
- Hlavoun ***Paratrachelas maculatus* (Thorell, 1875)**, Pohořelice, 3.1.2021, 1 ♀, leg. H. Mánková, det. & coll. L. Schweiner.

K 1.7.2021 čítá seznam pavouků ČR 882 druh.

Ondřej Machač

Západoevropský slíďák *Pardosa tenuipes* objeven v Česku

West European wolf spider *Pardosa tenuipes* was discovered in Czechia. Three males were captured by pitfall traps at Kozmické ptačí louky Meadows near Ostrava. The species found suitable conditions there thanks to sensitively performed near-natural restoration.

V létě loňského roku byl na Kozmických ptačích loukách na Ostravsku (obr. 1) objeven slíďák *Pardosa tenuipes* L. Koch, 1882 (obr. 2–4), který byl doposud znám pouze ze zemí západní Evropy a Maďarska. Tento vzácný slíďák ke svému životu potřebuje mokré osluněné louky s rozvolněnou vegetací v sousedství mokřadů. Takové biotopy dnes kvůli ustoupení od tradičního obhospodařování luk a znečištění, především zemědělskými hnojivý, na našem území postupně mizí.

Kozmické ptačí louky jsou v soukromém vlastnictví potravinářské firmy SEMIX, která se rozhodla ze svých zdrojů revitalizovat a dále udržovat přírodně bohaté lokality. Tato firma dále udržuje například stepní společenstva u Střečkova lomu u Olomouce, s nejsevernějším výskytem sklípkánka pontického na Moravě. Revitalizované Kozmické ptačí louky s vybudovanými tůněmi od roku 2014 obývá, díky správnému lidskému zásahu do krajiny, stále více chráněných a ohrožených druhů živočichů. Od listopadu 2019 se na loukách pasou i exmoorští ponyové, polodivoké plemeno koní. Návrat vody do krajiny společně s pastvou velkých býložravců vytváří na Kozmických ptačích loukách mozaiku biotopů, na něž je vázaná neobvykle vysoká biodiverzita.

Příroda střední Evropy byla statisíce let intenzivně ovlivňována působením velkých býložravců jako byli divocí koně, pratuři, zubři, ale i mamuti či nosorožci. Podobně jako býložravci v Africe udržují savanu, tato zvířata u nás udržovala lesostep, místy s rozdupanou zemí. Na takové biotopy byla přizpůsobená většina druhů našeho druhového bohatství. Člověk na konci poslední doby ledové vyhubil většinu divokých býložravců, ale první zemědělci je relativně brzy nahradili domácími zvířaty, která poskytují krajinně podobnou službu. V polovině dvacátého století však došlo k drastickému snížení počtu domestikovaných býložravců v krajinně, upřednostnění stájového chovu v posledních desetiletích vedlo k dalšímu omezení volné pastvy hospodářských zvířat. Jednotlivé druhy živočichů i rostlin, statisíce let přizpůsobené na biotopy ovlivňované býložravci, začaly hromadně mizet. Tento trend pokračuje dodnes, orgány ochrany přírody se ho alespoň na vybraných lokalitách snaží zvrátit reintrodukcí polodivokých koní, turů či zubrů.

Detaily nálezu: Ostravsko, Kozmice (6074), 49.9075°N, 18.1371°E, 200 m n. m., 30.6.–31.7.2020, 3 ♂, leg. & det. M Řezáč & H. Rothová, coll. H. Rothová

Milan Řezáč & Helena Rothová

Obr. 1: Místo nálezu *P. tenuipes*, Kozmické louky (foto M. Řezáč)

Obr. 2: Jeden z nalezených samců *P. tenuipes* (foto M. Řezáč)

Obr. 3: Samice slíďáka *P. tenuipes* (foto A. Krediet)

Obr. 4: Samec slíďáka *P. tenuipes* (foto A. Krediet)

První nález *Paratrachelas maculatus* (Trachelidae) v České republice

First record of *Paratrachelas maculatus* (Trachelidae) in the Czech Republic. The species was found in Pohořelice, in January 2021 by Hana Máňková. As it is most probably an imported specimen, we do not treat *P. maculatus* as a member of Czech araneofauna.

Dne 3.1. neunikl mé pozornosti příspěvek ve facebookové skupině Pavouci České republiky, kde paní Hana Máňková prosila o určení jistého pavouka, kterého našla lézt po kuchyňském stole ve svém rodinném domě v Pohořelicích (48.9808N, 16.5266E; 7065; 182 m n.m.). Milan Řezáč ho pohotově určil jako *Paratrachelas maculatus* (Thorell, 1875). S paní Máňkovou jsem se záhy domluvil na zaslání nálezu poštou. Pavouk dorazil ke mně domů 5.1. naložený v domácí slivovici, která ho spolehlivě zakonzervovala. Podle kopulačních orgánů jsem pod lupou potvrdil Milanovu determinaci (obr. 1), že se opravdu jedná o samici *Paratrachelas maculatus*, vyměnil slivovici za denaturovaný líh a označil determinačním štítkem. Tento nález dokazuje, že i facebookové určovací skupiny mohou být zdrojem cenných nálezů. Nezbývá než doufat, že podobných nálezů bude pouze přibývat. *Paratrachelas maculatus* byl zaznamenán téměř ve všech okolních státech, s výjimkou Polska. Vždy se vázal na synantropní oblasti, a proto není překvapením, že byl nalezen právě uvnitř rodinného domu. K nám byl zavlečen pravděpodobně nákladní či osobní dopravou (BAUER *et al.* 2019). Protože tento druh není u nás dosud etablovaný, prozatím jej k domácí araneofauně počítat nebudeme.

BAUER T., BAYER S., DERSCHMIDT E. & HÖFER H. 2019: Description of the egg sac of *Paratrachelas maculatus*, with notes on its establishment in urban regions of Germany and Austria (Araneae: Trachelidae). *Arachnol. Mitt.* 57: 26–30.

Ladislav Schweiner

Obr. 1: *Paratrachelas maculatus*, habitus (foto L. Schweiner)

Druhý nález snovačky *Steatoda nobilis* v Česku

Second record of *Steatoda nobilis* in Czechia. A female of noble false widow spider was found in Židlochovice. Again, it was most probably an imported specimen, this time from the Canary Islands. Thus, we still do not treat the species as a member of Czech spider fauna.

V *Pavoukovi* 47 psal Kryštof RÜCKL (2019) o nálezu snovačky ostrovní (*Steatoda nobilis*) nedaleko Prahy. Autorka si nepřála být jmenována a ani neposkytla přesné informace k místu nálezu. Pravděpodobně se tenkrát jednalo o dovoz z ciziny. V prosinci loňského roku přistál na arachnologický e-mail společnosti dotaz s fotkou od pana Radka Horvátha ze Židlochovic (6965), že má doma na stěně pavouka (obr. 1), kterého nikdy předtím neviděl a chtěl by pomoci s určením. Na fotkách, které poslal, bylo jasně poznat, že se jedná právě o snovačku ostrovní, samci. Pán mi napsal, že ten rok v lednu byl na botanické expedici na Kanárských ostrovech, tudíž je možné, že se opět jedná o dovoz, a proto zatím stále není na místě tento druh oficiálně zařadit do checklistu pavouků České republiky.

Detaily nálezu: Židlochovice (6965), 49.0375°N, 16.6241°, 1 ♂, 27.12.2020, leg. Radek Horváth.

RÜCKL K. 2019: *Steatoda nobilis* – černý pasažér přistižen v ČR. *Pavouk* 47: 4–5.

Helena Rothová

Obr. 1: Samec snovačky *S. nobilis* z Židlochovic (foto R. Horváth)

Neobvyklý biotop nálezu snovačky *Theridion hannoniae*

Stanoviště tohoto druhu lze shrnout do jednoho slova – kameny. Takřka vždy pod kameny na suťových svazích, v lomech, hrázích na březích řek, na stavenišťích apod. Často to jsou nepřírozená stanoviště. V ČR jsou známy dvě lokality: Lom Všechlapy a velkolom Čertovy schody (DOLEJŠ & HOLEC 2020). A zase pod kameny. Proto je překvapivý objev této snovačky na mokřadním biotopu rekultivované plochy povrchového lomu Vršany u Vrskmaně. Nadmořská výška je 271 m, čtverec 5546. Jedna ♀ smýkáním 29.5.2021. Tento pavouk je původní ve Středomoří, patrně vlivem oteplování podnebí expanduje na sever. Jak se dostal k nám, lze jen domýšlet. Lidskou činností, ptáky, vzdušnými proudy...? Ale skutečnost je zatím taková, že se doposud u nás vyskytuje na lokalitách vytvořené člověkem.

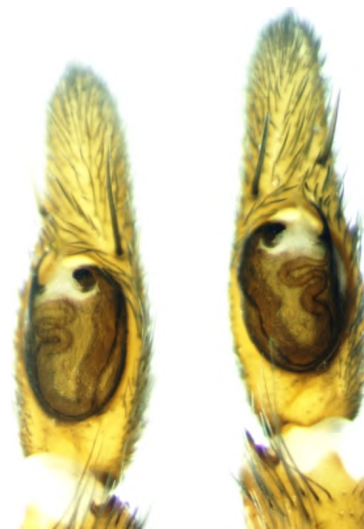
DOLEJŠ P. & HOLEC M. 2020: *Theridion hannoniae* (Araneae: Theridiidae) v České republice.

Pavouk 49: 4.

Antonín Roušar

Drassodes cupreus nebo *Drassodes lapidosus* nebo...?

Z několika letošních návštěv xerothermního svahu na levém břehu Ohře u Boče jsem získal jediný exemplář samce druhu "*Drassodes lapidosus*". Ale co když je to *Drassodes cupreus*? Oba druhy jsou si značně podobné a existují mezi nimi přechodné znaky, správně je determinovat je složité. Co se týká samců, tak k odlišení se používají zuby na vnitřní straně chelicer, případně tvar tibiální apofýzy, poměr bulbu a cymbia aj. A samozřejmě celkový pohled na pedipalp/y. U získaného jedince tyto znaky odpovídají poněkud druhu *Drassodes lapidosus*. Ale co to uspořádání kanálků (sperm duct) na pedipalpech (obr. 1)? S takovým dvojitým zakřivením jsem se ještě nesetkal. Je to "úchylka" nebo "standard"? Při vyhledávání jsem našel pouze jedinou podobnou strukturu, a to u druhu *Drassodes longispinus* Marusik & Logunov, 1995. Tak uvidím, co bude po dalších návštěvách.

Obr. 1: Pedipalpy samce z Boče (foto A. Roušar)

Antonín Roušar

Pavouci nehlubokých podzemních biotopů Slovenska

Spiders from shallow subterranean habitats in Slovakia. Spiders were collected in creviced soils and decaying rocks up to the depth of half metre. *Iberina microphthalma* (Snazell & Duffey, 1980) and *Agracina cristiani* (Georgescu, 1989) are new records for Slovakia.

Měl jsem možnost zpracovat nevelký materiál pavouků získaný v letech 2019–2020 z rozpukaných půd a rozpadajících se horninových výchozů na Slovensku.

Obid – půda na hlinitopísčitéch náplavech.

Kamenica nad Hronom – lesní strž, půda na andezitovém podloží.

Šahy – lesostep, rozpukaná jílovitá půda na andezitu.

Tvrdošovec – step, rozpukaná jílovitá půda na spraši a náplavech.

Hronský Beňadik – lesostep, půda na andezitovém podloží.

Králiky – lesní prameniště.

Celkem bylo chyceno 111 exemplářů pavouků náležejících k 14 druhům (tab. 1).

Cryptodrassus hungaricus je pozoruhodnou skálovkou (JELÍNEK & ŠICH 2020). Je to pouze třímilimetrový, bledý druh s plochým tělem, nalézáný v podzemních puklinách. Jeho výskyt je ze Slovenska znám, z Česka známe jeho výskyt pouze z jižní Moravy.

Porrhomma microps a *P. rosenhaueri* jsou drobnooké plachetnatky osidlující půdu, kamenitou půdu, puklinové systémy, kamenité sutě i jeskyně.

Iberina microphthalma je drobnooká příčnatka. Díky arachnologickému průzkumu ji dnes známe z území Česka a Slovenska ze stejného počtu lokalit, jako je znám její výskyt v celé zbývající Evropě (RŮŽIČKA & DOLANSKÝ 2016). Hronský Beňadik. Nový druh pro Slovensko.

Agracina cristiani. Relativně velká, drobnooká záředka (obr. 1). Podle stavby makadla jsou v Evropě známy tři velmi příbuzné druhy. Jihoevropský druh *Agracina lineata* (Simon, 1878) s výskytem od Portugalska po Bulharsko a jih Ruska má plně vyvinuté oči. Drobnooká *A. canariensis* Wunderlich, 1992 byla popsána z jeskyní na Kanárských ostrovech a drobnooká *A. cristiani* byla popsána z rumunské jeskyně Movile. Je možné, že se jedná a jeden jediný druh. Naše exempláře odpovídají nejspíše druhu *A. cristiani*. Šahy, Kamenica nad Hronom, Hronský Beňadik. Nový druh pro Slovensko i střední Evropu.

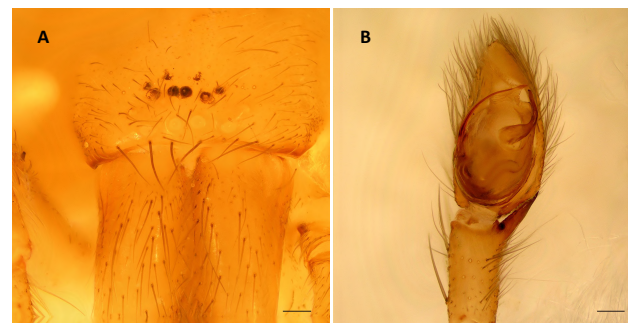
JELÍNEK A. & ŠICH R. 2020: Bájná Millerova skálovka konečně nafocena! *Pavouk* 48: 12.

RŮŽIČKA V. & DOLANSKÝ J. 2016: Catching of spiders in shallow subterranean habitats in the Czech Republic. *Arachnol. Mitt.* 51: 43–48.

Vlastimil Růžička

Tab. 1: Seznam nalezených druhů pavouků; 1 – Obid, 2 – Kamenica nad Hronom, 3- Šahy, 4 – Tvrdošovec, 5 – Hronský Beňadik, 6 – Králiky

Čeľad' / druh	1	2	3	4	5	6
Dysderidae						
<i>Dysdera hungarica</i> Kulczyński, 1897		5		4	1	
Theridiidae						
<i>Robertus arundineti</i> (O. Pickard-Cambridge, 1871)			1	1		
Linyphiidae						
<i>Palliduphantes insignis</i> (O. Pickard-Cambridge, 1913)	2	2	1	1	8	
<i>Porrhomma microps</i> (Roewer, 1931)		6				
<i>Porrhomma rosenhaueri</i> (L. Koch, 1872)						2
Linyphiidae sp.			17		10	
Cybaeidae						
<i>Cybaeus angustiarum</i> L. Koch, 1868						1
Hahniidae						
<i>Iberina microphthalma</i> (Snazell & Duffey, 1980)					3	
Liocranidae						
<i>Agracina cristiani</i> (Georgescu, 1989)		1	16		1	
Phrurolithidae						
<i>Phrurolithus festivus</i> (C. L. Koch, 1835)	1		7		2	
<i>Phrurolithus szilyi</i> Herman, 1879					1	
Gnaphosidae						
<i>Cryptodrassus hungaricus</i> (Balogh, 1935)					10	
<i>Drassyllus praeficus</i> (L. Koch, 1866)					1	
<i>Trachyzelotes pedestris</i> (C. L. Koch, 1837)	4		2			

Obr. 1: *Agracina cristiani*; A – oční pole, B – makadlo samce (foto V. Růžička)

Lovčík vodní potvrzen na jižní Moravě

Lovčík vodní (*Dolomedes fimbriatus*) je roztroušeně rozšířen po celé ČR, zejména v rybníčních oblastech a na mokřadech, osidluje však, na rozdíl od lovčíka mokřadního (*Dolomedes plantarius*), i rašeliniště ve vyšších polohách. Z jižní Moravy byl dosud znám pouze jeden nález nedospělého jedince, chyceného J. Svatoněm na lokalitě Stupava u Hodonína během arachnologické exkurze v roce 1996 (Růžička 1998). Jak známo, rozlišení nedospělých jedinců, i těchto velkých a nápadných druhů, není úplně spolehlivé. Jednu dospělou samici se však podařilo loni chytit kolegům herpetologům při monitoringu čolků v tůňkách na Hodonínsku (obr. 1). Jedná se tak o první doložený výskyt (dospělého jedince) tohoto druhu na jižní Moravě. A zároveň se tak nepotvrdila domněnka, že na jižní Moravě se vyskytuje jen *D. plantarius* (MACHAČ *et. al.* 2018).

Detaily nálezu: Hodonín, NPP Hodonínská Dúbrava (7168), 48°53'8.931"N, 17°6'0.741"E, 20.6.2020, 1 ♀, leg. Z. Mačát & A. Reiter, det. & coll. O. Machač

MACHAČ O., MAČÁT Z., JELÍNEK A. & REITER A. 2018: Lovčík mokřadní *Dolomedes plantarius* (Clerck, 1757) (Araneae: Pisauridae) v povodí řeky Dyje. *Thayensia (Znojmo)* **15**: 27–34.
RŮŽIČKA V. (ed.) 1998: Pavouci jihovýchodní Moravy. *Sborník Přírodovědného klubu v Uh. Hradišti* **3**: 23–35.

Ondřej Machač & Zdeněk Mačát

Obr. 1: Místo nálezu *D. fimbriatus*, Hodonín-Dúbrava (foto Z. Mačát)

Two remarkable records of Bulgarian spiders

Dva pozoruhodné nálezy pavouků bulharské fauny. Během 17.9.–1.10.2020 byl prováděn faunistický průzkum na některých lokalitách v Bulharsku u příležitosti vzdělávací exkurze organizované spolkem Fluorescenční noc. Při průzkumu byly učiněny hlavně dva pozoruhodné nálezy pavouků. *Pardosa saltuaria* (L. Koch, 1870) je novým druhem pro Bulharsko, jedinec *Harpactea deltshevi* Dimitrov & Lazarov, 1999 představuje druhý publikovaný nález samce.

Between 17.9. and 1.10.2020 a faunistic research on some localities in Bulgaria was conducted on the occasion of an educational excursion for organised by Fluorescenční noc school club. Among spiders, there were especially two remarkable records. *Pardosa saltuaria* (L. Koch, 1870) is a new species for Bulgaria, a specimen of *Harpactea deltshevi* Dimitrov & Lazarov, 1999 represents second published sample of male, which were ever found (NENTWIG *et al.* 2021).

***Pardosa saltuaria* (L. Koch, 1870)** (Araneae: Lycosidae)

Known from Central Europe to Kazakhstan*, also from Romania and Serbia**. Ground oreophilic species occurring often in mountains above 1000 m asl. New to Bulgaria.

Material: 1 ♀, Sedemte rilski ezera area, 42.1982°N, 23.3278°E, 2363 m, 18.IX.2020, individual sampling, O. Vaněk leg., on ground in high-alpine zone.

***Harpactea deltshevi* Dimitrov & Lazarov, 1999** (Araneae: Dysderidae)

Until now known only from one locality near Koprivštica town (about 80 km northeast of new locality), where only one male and one female were found (DIMITROV & LAZAROV 1999; **).

Material: 1 ♂, near Yundola town, 42.0874°N, 23.8862°E, 1292 m, leaf litter sifting, O. Vaněk leg., M. Řezáč rev., mountain (mainly) spruce forest.

DIMITROV D. & LAZAROV S. 1999: Two new species of *Harpactea* from Bulgaria (Araneae: Dysderidae). *Ber. nat.-med. Verein Innsbruck* **86**: 127–129.

* <http://wsc.nmbe.ch>

** <https://www.araneae.nmbe.ch>

Ondřej Vaněk

Předběžný seznam sekáčů (Opiliones) Národního parku České Švýcarsko a CHKO Labské pískovce

Tento stručný příspěvek přináší první seznam sekáčů NP České Švýcarsko a CHKO Labské pískovce. Jedná se o seznam pracovní, jehož publikování by mělo přinést zvýšení zájmu o průzkum zdejších sekáčů. Pokud je nám známo, žádný soustavný ani inventarizační průzkum sekáčů uvedených území se v historii neuskutečnil. Jsou sice známa data o výskytu některých zajímavých druhů (např. *Nemastoma bidentatum sparsum*), ale opiliofauna uvedených území není dostatečně prozkoumaná. V roce 2017 jsme pro Správu NP provedli úvodní zoologický průzkum sekáčů NP České Švýcarsko (a dalších lokalit pravobřežní části CHKO Labské pískovce), se záměrem pokračovat i v následujících letech, což se však z různých důvodů zatím nezdařilo. Místo toho jsme provedli revizi dostupných muzejních sbírek. Sekáče z oblasti Děčínského Sněžníku zaznamenal a nashromáždil také Emanuel Kula (Mendelova univerzita v Brně) v rámci pozorování ekologických změn v imisních porostech. Tento bohatý materiál je uložen v Muzeu Vysočiny Jihlava, kde jej postupně, dle časových možností, zpracováváme. Připraven máme i materiál z průzkumů provedených pracovníky Ústavu půdní biologie AV ČR (České Budějovice).

Na území NP České Švýcarsko a CHKO Labské pískovce jsme dosud zjistili, případně ze sbírkových dokladů potvrdili, výskyt 23 druhů sekáčů náležejících ke dvěma podřádům, pěti čeledím a 14 rodům. Nejpočetněji byla zastoupena čeleď Phalangiidae s 11 druhy. Mezi rody byly nejpočetněji zastoupeny *Leiobunum* se čtyřmi, *Nemastoma* a *Lacinius* se třemi druhy.

Seznam zjištěných druhů

řád: Opiliones

podřád: Dyspnoi

Nemastomatidae

Mitostoma chrysomelas (Hermann, 1804)

Nemastoma bidentatum sparsum Gruber et Martens, 1968

Nemastoma lugubre (Müller, 1776)

Nemastoma triste (C. L. Koch, 1835)

Paranemastoma quadripunctatum (Perty, 1833)

Trogulidae

Trogulus nepaeformis (Scopoli, 1763) s. l.

Trogulus tricarinatus (Linnaeus, 1767)

Ischyropsalididae

Ischyropsalis hellwigi (Panzer, 1794)

podřád: Eupnoi

Phalangiidae

Lacinius dentiger (C. L. Koch, 1848)

Lacinius ephippiatus (C. L. Koch, 1935)

Lacinius horridus (Panzer, 1794)

Lophopilio palpinalis (Herbst, 1799)

Mitopus morio (Fabricius, 1799)

Oligolophus tridens (C. L. Koch, 1836)

Opilio canestrinii (Thorell, 1876)

Opilio saxatilis C. L. Koch, 1839

Phalangium opilio Linnaeus, 1761

Platybunus bucephalus (C. L. Koch, 1835)

Rilaena triangularis (Herbst, 1799)

Sclerosomatidae

Leiobunum blackwalli Meade, 1861

Leiobunum limbatum L. Koch, 1861

Leiobunum rotundum (Latreille, 1798)

Leiobunum rupestre (Herbst, 1799)

Další průzkum sekáčů v NP České Švýcarsko a CHKO Labské pískovce, vzhledem k poloze na západní hranici České republiky, by mohl prokázat i některé, v ČR dosud nezjištěné druhy západoevropské (atlantické) provenience, a to *Anelasmocephalus cambridgei*, *Odiellus spinosus*, *Oligolophus hanseni*, *Paroligolophus agrestis*, snad i *Dicranopalpus ramosus*, případně invazní druh *Leiobunum* sp. A. Mimo to lze předpokládat nálezy dalších druhů, známých z relativně nedalekých českých lokalit, např. *Trogulus closanicus*, *Gyas titanus*, *Nelima gothica*, *Nelima semproni*. Při průzkumu bude vhodné zaměřit se zejména na severní část NP České Švýcarsko (včetně části CHKO v okolí Mikulášovic) a na severní svahy levobřežní části Labských pískovců, odkud je zatím k dispozici jen minimum dat. Zvýšenou pozornost je třeba věnovat zejména údolím řek Křinice, Kamenice s většími přítoky a samozřejmě i údolím Labe. Zvláštní pozornost by měla být věnována NPR Růžák (obr. 1), zejména pak zdejšímu výškovému (a biotopovému) gradientu.

Pavel Bezděčka & Klára Bezděčková

Obr. 1: Kamenná suť pod vrcholem Růžovského vrchu (NPR Růžák), biotop sekáčů *Mitostoma chrysomelas*, *Trogulus tricarinatus*, *Leioabunum blackwalli* a dalších (foto P. Bezděčka)

BIOLOGIE

Pojídají pavouci ovoce?

Do spiders eat fruit? Most spiders are strict carnivores. However, some spiders do consume leaves, pollen and other parts of plants as to extract the juice from them. There seem to be no documented cases of spiders with a substantial amount of fruit in their diet.

Nemálo z nás má nějaké zkušenosti s chovem pavouků. Ať už za účelem získání dospělce z mláděte, poznatků o biologii méně probádaného druhu anebo jen tak pro potěšení oka. To byl i můj případ, když jsem si pořídil mláďata maloočky Dufourovoy (*Eusparassus dufouri*) do své pracovny. Nebylo je tak těžké odchovat do dospělosti. Problém byl s manipulací, protože jsou to pavouci extrémně rychlí a jejich kousnutí asi není příjemné. A tak se stalo, že se jedné samici podařilo z terária uniknout. Když jsem ji po delší době znovu odchytil, kompenzoval jsem její strádání nabídnutým cvrčkem. Jaké bylo moje překvapení, když se maloočka po zkonzumování cvrčka vrhla na kousek figy, který sloužil jako potrava pro cvrčky. Pavouk hodoval asi deset minut, což se mi bohužel nepodařilo zdokumentovat.

Nicméně otázka byla položena. Mohou pavouci skutečně pojídat ovoce? Dohledané prameny to jednoznačně nepotvrzují. Připouští jen žvýkání listů, konzumaci pylových zrn uvízlých v síti, případně sání šťávy (z akácie). Ale pokud jde o žvýkání ovoce, pak jen za účelem získání chybějících tekutin. Tuto teorii zpochybňuje druhá zkušenost. Stejný druh, ale jiný jedinec. Tentokrát se po pozření náhodně chycené masačky, maloočka pouští do banánu (obr. 1), původně určeného pro šváby (cvrčci došli). Doba konzumace byla přibližně stejná, jako v prvním případě. Konečně se mi jedinečný moment podařilo zachytit. Jak si to ale vysvětlit? Proč pojíždají ovoce ještě po zkonzumování hmyzu? A proč to trvá tak dlouho? Jde stále o doplňování tekutin?

Jan Erhart

Obr. 1: Maloočka *E. dufouri* při konzumaci šťávy z banánu (foto J. Erhart)

Hrabalky (Pompilidae) – specialisté na lov pavouků VIII: rod *Auplopus*

Skupina malých až středně velkých druhů hrabalek se zajímavou bionomií. Na rozdíl od většiny druhů si samice nehrabou nory, ale staví buňky z hlíny, kterou přepravují v kartáčovitém sběrači na bázi čelisti. Hliněné buňky ukrývají na různých chráněných místech, protože nejsou odolné dešti. Pavouky transportují pod tělem za snovací bradavky. Samci jsou podstatně menší a na hlavě mají charakteristické bílé znaky. Dospělci sají nektar z květů miříkovitých a hemolymfu z pahýlů amputovaných končetin (MACEK *et al.* 2010).

Hrabalka uhlová (*Auplopus carbonarius*). Samice je celá černě zbarvená (obr. 1), ekologicky nenáročná, často synantropní. Pavoukům odkusuje téměř všechny páry končetin (obr. 2), nejen za účelem sání krevmízy, ale především kvůli snadnějšímu transportu (letem) a uskladnění v hliněné komůrce. Ty mohou být uschovány např. v ulitě plže, stéble rákosu nebo včelím úlu. Buňky jsou často parazitovány chalcidkami, lumky a zlatěnkami. Samice loví široké spektrum pavouků, nejčastěji čeledi Lycosidae, Thomisidae a Salticidae.

Hrabalka běločelá (*Auplopus albifrons*). Samice je na bázi zadečku červená (obr. 3). Teplomilný druh, který staví buňky pod skalními výstupky nebo v úzlabí větví solitérních stromů. Preferuje pavouky rodu *Micrommata*, *Philodromus*, *Pisaura*, *Xysticus* a *Clubiona*. Zranitelný druh (BOGUSCH & STRAKA 2017).

Hrabalka (*Auplopus rectus*). Červeně zbarvený druh, s podobným typem hnízdění jako *Auplopus carbonarius*. Na písčítých biotopech (BOGUSCH 2015). V ČR kriticky ohrožený druh.

BOGUSCH P. 2015: *Auplopus rectus* (Haupt, 1927) (Hymenoptera: Pompilidae) – a new spider wasp species to the fauna of Poland. *Fragmenta faunistica* **58** (1): 17–19.

BOGUSCH P. & STRAKA J. 2017: Vespoidea (vosy). In HEJDA R., FARKAČ J. & CHOBOT K. (eds), Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. *Příroda* **36**: 270–276.

MACEK J., STRAKA J., BOGUSCH P., DVOŘÁK L., BEZDĚČKA P. & TYRNER P. 2010: *Blanokřídli České republiky I*. Academia, Praha, 524 pp.

Jan Erhart

Obr. 1: *Auplopus carbonarius* získává hnízdní materiál (foto J. Erhart)

Obr. 2: *Auplopus carbonarius* s uloveným listovníkem (foto J. Erhart)

Obr. 3: Samice *Auplopus albifrons* (foto J. Erhart)

Milan Antuš (1936–2021)

Milan Antuš byl naším prvním ryze amatérským arachnologem.

Milan byl velmi inspirativní člověk, který dělal vše naplno – hrál ragby, stavěl letecké modely, choval včely a králíky... Ač pracovníkem cenového oddělení v ČKD, úžasně se zapracoval do studia pavouků. Byl aktivním účastníkem arachnologických seminářů. V období let 1983–2004 se Milan zúčastnil 67 arachnologických seminářů, včetně toho prvního evidovaného, který se konal v listopadu roku 1983 na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy (ČESKÁ ARACHNOLOGIE 2011).

Milan se zúčastnil mnoha arachnologických exkurzí – na Šumavu, Křivoklátsko, do Cerové vrchoviny, Moravského krasu, Doupovských hor atd. (např. DOLANSKÝ *et al.* 1999). V množství získaného materiálu mu nebylo rovného. Při exkurzi do Moravského krasu jsme na stanici ve Skalním mlýně přijeli většinou už v pátek večer. Milan nás v sobotu ráno vzbudil a jelikož přijel hodně brzy, tak aby nás ušetřil, už měl nasbíráno!

Milan nelenil jít sbírat o dovolené v Rokytnici nad Jizerou i v noci, a tak zjistil, že druh *Mughiphantes pulcher*, považovaný za vzácný, lze na skalách snadno nalézt, ale až po tmě, kdy pavouci vylezou z puklin (ANTUŠ 1982).

Arachnologická exkurze na Pelhřimovsku (1981), Stanislav Makovec, Jan Buchar, Milan Antuš s prosivadlem vlastní konstrukce v tašce a Jaromír Hajer (foto A. Hotská)

Milan nelenil a zopakoval sběry Evy Valešové-Žďárkové z let 1960/1961 na svazích nad tehdy právě vybudovanou radotínskou cementárnou. Zhodnocením složení společenstev po pětadvaceti letech jsme dospěli k závěru, že úbytek druhů původních společenstev není způsoben prachem z provozu cementárny, ale zarůstáním lokality dřevinami, jak indikovalo vzrůstající zastoupení lesních, stínomilných druhů (RŮŽIČKA & ANTUŠ 1989).

Milan začal ke sběru pavouků používat plastové umyvadlo a přesně na míru k němu zhotovil prosivadlo z pásu hliníkového plechu snýtovaného do kruhu a vypleteného včelařským pocínovaným drátkem (RŮŽIČKA & ANTUŠ 1990). Vyrobil mi ho také, slouží mi dodnes.

Milan se stal prvním českým členem České arachnologické společnosti (RŮŽIČKA 2017).

Spolu s Jardou Hajerem jsme se s Milanem naposledy sešli v lednu 2017 v Praze v Pivovarském domě. Milan byl pořád stejný, sršel nápady... Opustil nás letos na prvního máje ve věku 84 let.

ANTUŠ M. 1982: Příspěvek k poznání arachnofauny Krkonoš. *Opera corcontica* 19: 207–214.

ČESKÁ ARACHNOLOGIE 2011. Plakát A0.

DOLANSKÝ J., KASAL P., ANTUŠ M., RŮŽIČKA V. & HOLEC M. 1999: Příspěvek k poznání arachnofauny východního Polabí. *Vč. sb. přír. – Práce a studie* 6 [1998]: 107–116.

RŮŽIČKA V. 2017: Čestní členové České arachnologické společnosti. *Pavouk* 42: 27–28.

RŮŽIČKA V. & ANTUŠ M. 1989: 25-year changes in steppe spider communities in the surroundings of Lochkov at Prague. In: BOHÁČ J. & RŮŽIČKA V. (eds), *Proc. Vth Int. Conf. Bioindicators Deteriorationis Regionis*. Institute of Landscape Ecology, České Budějovice, pp. 154–159.

RŮŽIČKA V. & ANTUŠ M. 1990: Metodické náměty pro sběratele hmyzu a pavouků. *Zprávy Čs. spol. entom.* 26: 49–54.

BÝVALÉHO PŘEDSEDU SPOLKY CHOVATELŮ MILAN ANTUŠ NEXAPŘE...

Vlastimil Růžička

Letošní exkurze na JV Prahy za pavouky

V rámci projektu „Revize výskytu ohrožených druhů pavoukovců, na území Prahy delší dobu nepozorovaných“, na který jsme jako společnost obdrželi v loňském roce dotaci od Magistrátu hl. m. Prahy, jsme uspořádali dva exkurzní víkendy na vybrané lokality. První exkurze se konala 19.6.2021 a šlo se pátrat po ohrožených druzích do přírodní rezervace Šance. Vlivem vysokých teplot, které ten den panovaly, a faktu, že Šance jsou vyprahlá stepní lokalita nad Zbraslaví, jsme toho ten den moc nenachytali. Druhý den, 20.6.2021, jsme se vydali na PP Hrnčířské louky. I když teploty také nebyly ten den pro sběr venku příznivé, tak se nám povedly dva skvělé úlovky. Na podmáčené louce se našel druh *Theridiosoma gemmosum* a na rákosinách rybníka Jadrán byla nasmykána *Tetragnatha shoshone*. Další sobotu, 26.6.2021, jsme se společně vydali probádat PP Miličovský les a rybníky, kde byl opět nalezen druh *T. gemmosum* a také běžník *Synema globosum*. Rozhodli jsme se, že ten den zvládneme i druhou lokalitu, původně plánovanou na neděli, PP Údolí Kunratického potoka. Jak zde, tak na Šancích, jsme chtěli dohledat druhy *Cetonana laticeps* a *Anyphaena furva*, ale ani na jedné lokalitě se nám to nepodařilo. Na podzim je v plánu další exkurze, pravděpodobně opět na PR Šance, tak uvidíme, co zde najdeme v tuto roční dobu.

Helena Rothová

Obr. 1: Účastníci exkurze v NPR Šance (foto P. Dolejš)

Obr. 2: Společná fotka v PP Údolí Kunratického potoka (foto O. Machač)

Obr. 3: Rozbor smyků z lokality PP Miličovský háj a rybníky (foto O. Machač)

Česká bibliografie

Araneae

- ÁVILA HERRERA I. M., KRÁL J., PASTUCHOVÁ M., FORMAN M., MUSILOVÁ J., KOŘÍNKOVÁ T., ŠTÁHLAVSKÝ F., ZRZAVÁ M., NGUYEN P., JUST P., HADDAD C. R., HIŘMAN M., KOUBOVÁ M., SĐILEK D. & HUBER B. 2021a: Evolutionary pattern of karyotypes and meiosis in pholcid spiders (Araneae: Pholcidae): implications for reconstructing chromosome evolution of araneomorph spiders. *BMC Ecol Evo* **21** (75): 1–38. DOI: 10.1186/s12862-021-01750-8
- ÁVILA HERRERA I. M., KRÁL J., PASTUCHOVÁ M., FORMAN M., MUSILOVÁ J., KOŘÍNKOVÁ T., ŠTÁHLAVSKÝ F., ZRZAVÁ M., NGUYEN P., JUST P., HADDAD C. R., HIŘMAN M., KOUBOVÁ M., SĐILEK D. & HUBER B. 2021b: Correction to: Evolutionary pattern of karyotypes and meiosis in pholcid spiders (Araneae: Pholcidae): implications for reconstructing chromosome evolution of araneomorph spiders. *BMC Ecol Evo* **21** (93): 1. DOI: 10.1186/s12862-021-01828-3
- BUCHAR J. & DOLEJŠ P. 2021: Lycosidae from Bhutan 2. Lycosinae, Pardosinae and Hippasinae (Arachnida: Araneae). *Arachnology* **18** (8): 935–953. DOI: 10.13156/arae.2021.18.8.935
- GAJSKI D. & PEKÁR S. 2021: Assessment of the biocontrol potential of natural enemies against psyllid populations in a pear tree orchard during spring. *Pest Manag. Sci.* **77** (5): 2358–2366. DOI: 10.1002/ps.6262
- HAMŘÍK T. & KOŠULÍČ O. 2021: Impact of small-scale conservation management methods on spider assemblages in xeric grassland. *Agricult. Ecosys. Environ.* **307** (107225): 1–13. DOI: 10.1016/j.agee.2020.107225
- HŘČKA D. 2020: Stepník černonohý na Manětínsku [*Eresus sandaliatus* at Manětín Area]. *Arnika* **2020** (2): 2–3 (in Czech).
- KOCOUREK F., HOLÝ K., ŘEZÁČ M., SOPKO B. & STARÁ J. 2021: The effects of various pest control regimes on the community structure and population dynamics of selected natural enemies of *Cacopsylla pyri* in pear orchards. *Biocontrol Sci. Technol.* **31** (6): 632–651. DOI: 10.1080/09583157.2021.1877615
- KOUBOVÁ B. 2021: *Pavouci NPR Bublák [Spiders of the Bublák NNR]*. MSc. thesis, University of West Bohemia, Plzeň, 57 + XXI (in Czech, English summary).
- KREJČÍ T. 2019: Výsledky faunistického průzkumu pavouků a sekáčů na vybraných lokalitách na území NM Podyjí v roce 2018. The results of the faunistic research of spiders and harvestmen of selected sites in Podyjí National Park in 2018. *Thayensia (Znojmo)* **16**: 11–28 (in Czech, English abstract and summary).
- KUHN-NENTWIG L., LISCHER H. E. L., PEKÁR S., LANGENEGGER N., ALBO M. J., ISAIA M. & NENTWIG W. 2021: Linear peptides – a combinatorial innovation in the venom of some modern spiders. *Front. Mol. Biosci.* **8** (705141): 1–18. DOI: 10.3389/fmolb.2021.705141
- KÚRKA A. & TRÁVNÍČEK D. 2020a: Sklípánek černý *Atypus piceus* (Sulzer, 1776). In ŠNAJDARA P., TRÁVNÍČEK D., KONVIČKA O., SPITZER L., BENEŠ J. & ŠNAJDAROVÁ M. (eds), *Vzácné a ohrožené druhy bezobratlých Zlínského kraje*. Zlínský kraj, Zlín, p. 127 (in Czech).
- KÚRKA A. & TRÁVNÍČEK D. 2020b: Pavučenka stupínkatá *Cinetata gradata* (Simon, 1881). In ŠNAJDARA P., TRÁVNÍČEK D., KONVIČKA O., SPITZER L., BENEŠ J. & ŠNAJDAROVÁ M. (eds), *Vzácné a ohrožené druhy bezobratlých Zlínského kraje*. Zlínský kraj, Zlín, p. 129 (in Czech).
- KÚRKA A. & TRÁVNÍČEK D. 2020c: Slíďák tatarský *Lycosa singoriensis* (Laxmann, 1770). In ŠNAJDARA P., TRÁVNÍČEK D., KONVIČKA O., SPITZER L., BENEŠ J. & ŠNAJDAROVÁ M. (eds), *Vzácné a ohrožené druhy bezobratlých Zlínského kraje*. Zlínský kraj, Zlín, p. 130 (in Czech).
- LACAVA M., GARCÍA L. F., VIERA C. & MICHALCO R. 2021: The pest-specific effects of glyphosate on functional response of a wolf spider. *Chemosphere* **262**: 1–6. DOI: 10.1016/j.chemosphere.2020.127785
- MACHAČ O. & TUF I. H. 2021: Ornithologists' help to spiders: Factors influencing spiders overwintering in bird nesting boxes. *Insects* **12** (465): 1–11. DOI: 10.3390/insects12050465
- MICHALCO R. & BIRKHOFFER K. 2021: Habitat niches suggest that non-crop habitat types differ in quality as source habitats for Central European agrobiont spiders. *Agric. Ecosyst. Environ.* **308** (107248): 1–9. DOI: 10.1016/j.agee.2020.107248
- MICHALCO R., GIBBONS A. T., GOODACRE S. L. & PEKÁR S. 2021: Foraging aggressiveness determines trophic niche in a generalist biological control species. *Behav. Ecol.* **32** (2): 257–264. DOI: 10.1093/beheco/araa123
- MICHALCO R., UHRINEC M., KHUM W. & SENTENSKÁ L. 2021: The benefits of intraguild predation for a top predator spider. *Ecol. Entomol.* **46** (2): 283–291. DOI: 10.1111/een.12960
- MILANO F., BLICK T., CARDOSO P., CHATZAKI M., FUKUSHIMA C. S., GAJDOŠ P., GIBBONS A. T., HENRIQUES S., MACÍAS-HERNÁNDEZ N., MAMMOLA S., NENTWIG W., NOLAN M., PÉTILLON J., POLCHANINOVA N., ŘEZÁČ M., SANDSTRÖM J., SMITH H., WIŚNIEWSKI K. & ISAIA M. 2021: Spider conservation in Europe: a review. *Biol. Conserv.* **256** (109020): 1–21. DOI: 10.1016/j.biocon.2021.109020
- MODICA M. V., AHMAD R., AINSWORTH S., ANDERLUH G., ANTUNES A., BEIS D., CALISKAN F., DALLA SERRA M., DUTERTRE S., MORAN Y., NALBANTSOY A., PEKÁR S., MARCUS VON REUMONT B., SARIGIANNIS Y., TARALLO A., TYTGAT J., UNDHEIM E. A. B., VERDES A., VIOLETTE A. & ZANCOLLI G. 2021: The new COST Action European Venom Network (EUVEN) – synergy and future perspectives of modern venomics. *GigaScience* **10** (3): 1–5. DOI: 10.1093/gigascience/giab019
- ORTIZ D., PEKÁR S., BILAT J. & ALVAREZ N. 2021: Poor performance of DNA barcoding and the impact of RAD loci filtering on the species delimitation of an Iberian ant-eating spider. *Mol. Phylogenet. Evol.* **154** (106997): 1–16. DOI: 10.1016/j.ympev.2020.106997
- PARIMUCHOVÁ A., PETRÁKOVÁ DUŠÁTKOVÁ L., KOVÁČ L., MACHÁČKOVÁ T., SLABÝ O. PEKÁR S. 2021: The food web in a subterranean ecosystem is driven by intraguild predation. *Sci. Rep.* **11** (4994): 1–11. DOI: 10.1038/s41598-021-84521-1.
- PŘIBÁŇOVÁ G. 2021: *Subletální efekty insekticidů neonicotinoidů na migrační potenciál pavouků. Sublethal effects of the insecticides neonicotinoids on migration abilities of spiders*. MSc. thesis, Charles University, Prague, 93 + XVI pp. (in Czech, English abstract)
- ŘEZÁČ M. 2021: Pavouci šestiočky – případ extrémní diverzifikace ve Středozeří 2 (Dysderidae – an example of extreme diversification in the Mediterranean 2). *Živa* **69** (1): 35–40 (in Czech, English summary).

- ŘEZÁČ M., GLORIČKOVÁ N. & SASKA P. 2021: Nepříznivé dopady neonikotinoidů na predátory škůdců [Negative effects of neonicotinoids on predators of pests]. *Rostlinolékař* **32** (1): 19–21 (in Czech).
- ŘEZÁČ M., GLORIČKOVÁ N., WILDER S. M. & HENEBERG P. 2021: The sublethal effects of neonicotinoids on spiders are independent of their nutritional status. *Sci. Rep.* **11** (8496): 1–11. DOI: 10.1038/s41598-021-87935-z
- ŘEZÁČ M., PEKÁR S., ARNEDO M., MACÍAS-HERNÁNDEZ N. & ŘEZÁČOVÁ V. 2021: Evolutionary insights into the eco-phenotypic diversification of *Dysdera* spiders in the Canary Islands. *Org. Divers. Evol.* **21**: 79–92. DOI: 10.1007/s13127-020-00473-w
- SENTENSKÁ L., COMETA M. & PEKÁR S. 2021: Effect of bio-insecticide residues and the presence of predatory cues on mating in a biocontrol spider. *Chemosphere* **272** (129647): 1–7. DOI: 10.1016/j.chemosphere.2021.129647
- SHERWOOD D., GABRIEL R., KADERKA R., LUCAS S. M. & BRESCOVIT A. D. 2021: Stabilizing a chaotic taxonomy: redescription and redefinition of the genera *Lasiodorides* Schmidt & Bischoff, 1997 and *Thrixopelma* Schmidt, 1994 (Araneae: Theraphosidae). *Arachnology* **18** (8): 893–917. DOI: 10.13156/arac.2021.18.8.893
- TRÁVNÍČEK D. 2020: Slídák břehový *Arctosa cinerea* (Fabricius, 1777). In ŠNAJDARA P., TRÁVNÍČEK D., KONVIČKA O., SPITZER L., BENEŠ J. & ŠNAJDAROVÁ M. (eds), *Vzácné a ohrožené druhy bezobratlých Zlínského kraje*. Zlínský kraj, Zlín, p. 131 (in Czech).
- TRÁVNÍČEK D. & DOLANSKÝ J. 2020a: Vodouch stříbřitý *Argyroneta aquatica* (Clrck, 1757). In ŠNAJDARA P., TRÁVNÍČEK D., KONVIČKA O., SPITZER L., BENEŠ J. & ŠNAJDAROVÁ M. (eds), *Vzácné a ohrožené druhy bezobratlých Zlínského kraje*. Zlínský kraj, Zlín, p. 128 (in Czech).
- TRÁVNÍČEK D. & DOLANSKÝ J. 2020b: Skákavka kovová *Heliophanus patagiatus* (Thorell, 1875). In ŠNAJDARA P., TRÁVNÍČEK D., KONVIČKA O., SPITZER L., BENEŠ J. & ŠNAJDAROVÁ M. (eds), *Vzácné a ohrožené druhy bezobratlých Zlínského kraje*. Zlínský kraj, Zlín, p. 132 (in Czech).
- VYMAZALOVÁ P., KOŠULIČ O., HAMŘÍK T., ŠIPOŠ J. & HÉDL R. 2021: Positive impact of traditional coppicing restoration on biodiversity of ground-dwelling spiders in a protected lowland forest. *Forest Ecol. Manag.* **490** (119087): 1–10. DOI: 10.1016/j.foreco.2021.119084

Opiliones

- BEZDĚČKA P. & TRÁVNÍČEK D. 2020: Žlaznatka slovenská *Paranemastoma kochi* (Nowicki, 1870). In ŠNAJDARA P., TRÁVNÍČEK D., KONVIČKA O., SPITZER L., BENEŠ J. & ŠNAJDAROVÁ M. (eds), *Vzácné a ohrožené druhy bezobratlých Zlínského kraje*. Zlínský kraj, Zlín, p. 133 (in Czech).
- HIŘMAN M., MOHAGAN A. & ŠTÁHLAVSKÝ F. 2021a: Unexpectedly high number of 18S rRNA gene clusters in *Miopsalis dillyi* (Opiliones: Cyphophthalmi: Stylocellidae) from Mindanao, Philippines. *J. Arachnol.* **48** (3): 322–328. DOI: 10.1636/JoA-S-20-028
- HIŘMAN M., MOHAGAN A. & ŠTÁHLAVSKÝ F. 2021b: Erratum: Unexpectedly high number of 18S rRNA gene clusters in *Miopsalis dillyi* (Opiliones: Cyphophthalmi: Stylocellidae) from Mindanao, Philippines. *J. Arachnol.* **49** (1): 156. DOI: 10.1636/JoA-S-21-200

- KREJČÍ T. 2019: Výsledky faunistického průzkumu pavouků a sekáčů na vybraných lokalitách na území NM Podyjí v roce 2018. The results of the faunistic research of spiders and harvestmen of selected sites in Podyjí National Park in 2018. *Thayensia (Znojmo)* **16**: 11–28 (in Czech, English abstract and summary).
- MAREŠOVÁ A. 2021: *Fylogeneze a diverzita sekáčů podřádu Laniatores (Arachnida: Opiliones). Phylogeny and diversity of suborder Laniatores (Arachnida: Opiliones)*. BSc. thesis, Charles University, Prague, 40 pp. (in Czech, English abstract)
- TRÁVNÍČEK D. & BEZDĚČKA P. 2020a: Sekáč vyklenutý *Egaenus convexus*. In ŠNAJDARA P., TRÁVNÍČEK D., KONVIČKA O., SPITZER L., BENEŠ J. & ŠNAJDAROVÁ M. (eds), *Vzácné a ohrožené druhy bezobratlých Zlínského kraje*. Zlínský kraj, Zlín, p. 134 (in Czech).
- TRÁVNÍČEK D. & BEZDĚČKA P. 2020b: Sekáč hřebenový *Zacheus crista* (Brullé, 1832). In ŠNAJDARA P., TRÁVNÍČEK D., KONVIČKA O., SPITZER L., BENEŠ J. & ŠNAJDAROVÁ M. (eds), *Vzácné a ohrožené druhy bezobratlých Zlínského kraje*. Zlínský kraj, Zlín, p. 135 (in Czech).

Scorpiones

- ALBL J. 2021: *Predační chování a potravní preference štíra Buthus ibericus Lourenço & Vachon, 2004 (Predatory behaviour and prey preference of scorpion Buthus ibericus Lourenço & Vachon, 2004)*. MSc. thesis, Czech University of Life Sciences, Prague, 49 pp. (in Czech, English summary).
- KOVAŘÍK F., LOWE G., BYRONOVÁ M. & ŠTÁHLAVSKÝ F. 2020: *Euscorpius thracicus* sp. n. (Scorpiones: Euscorpiidae) from Bulgaria. *Euscorpius* **326**: 1–17.
- KOVAŘÍK F., LOWE G., STOCKMANN M. & ŠTÁHLAVSKÝ F. 2020: Revision of genus-group taxa in the family Scorpipiidae Kraepelin, 1905, with description of 15 new species (Arachnida: Scorpiones). *Euscorpius* **325**: 1–140.
- ŠTÁHLAVSKÝ F., KOVAŘÍK F., STOCKMANN M. & OPATOVA V. 2021: Karyotype evolution and preliminary molecular assessment of genera in the family Scorpipiidae (Arachnida: Scorpiones). *Zoology* **144** (125882): 1–10. DOI: 10.1016/j.zool.2020.125882

Acari

- NESVORNA M., PEKAR S., SHCHERBACHENKO E., MOLVA V., ERBAN T., GREEN S. J., KLIMOV P., HUBERT J. 2021: Microbiome variation during culture growth of the European house dust mite, *Dermatophagoides pteronyssinus*. *FEMS Microbiol. Ecol.* **97** (4): 1–16. DOI: 10.1093/femsec/fiab039
- VÁZQUEZ M. M., ÁVILA HERRERA I. M., JUST P., REYES LERMA A. C., CHATZAKI M., HELLER T. L. & KRÁL J. 2021: A new opilioacarid species (Parasitiformes: Opilioacarida) from Crete (Greece) with notes on its karyotype. *Acarologia* **61** (3): 548–563. DOI: 10.24349/acarologia/20214449

Arachnida

- HRŮZOVÁ L., SOMMAR. & ZEMAN Š. 2021: Za hmyzem s Českou společností entomologickou [After insects with Czech entomological society]. *Živa* **69** (1): XXVII–XXVIII (in Czech).
- ROTHOVÁ H. 2021: *Adaptace terestrických členovců k jeskynnímu prostředí. Adaptations of terrestrial arthropods to the cave environment*. BSc. thesis, Charles University, Prague, 32 pp. (in Czech, English abstract)

Britská bibliografie – The Newsletter 150

V jubilejním britském zpravodaji mě paradoxně zaujaly dva články, které vyšly ve *Spider Recording Scheme News* **99**. Připomínám, že články vyšly v této pravidelné „příloze“ v níže uvedeném přehledu neuvádíme, protože si je každý může volně stáhnout zde: <http://srs.britishspiders.org.uk/portal.php/p/Spider+Recording+Scheme+News>. A které články to tedy jsou? Oba se týkají determinace; v prvním Bill Parker dokazuje, že listovníky rodu *Tibellus* nelze poznat v terénu (a tedy ani podle fotografie) jen podle zbarvení, a ve druhém Tone Killick podává stručný návod, jak rozpoznat ostníky rodu *Ero* podle jejich kokonů – šikovně :-)

- BURTON J. F. 2021: Obituary: Keith H. Hyatt, F.L.S., 1932–2021. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **150**: 15.
- DUNLOP J. 2021: BOOK REVIEW: Fossil Spiders in Baltic Amber by David Penney. 2020 UK, Manchester: Siri Scientific Press. 150 pp.; cost £34.99; ISBN 978-1-8381528-1-9. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **150**: 16.
- GALLON R. C. 2021: *Micaria micans* (Blackwall, 1858) and *Micaria pulicaria* (Sundevall, 1831) *sensu stricto* in North Wales with notes on their identification. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **150**: 7–8.
- HOLLAND D. & RICHARDS P. 2021: *Histicostoma argenteolunatum* Canestrini 1872, a harvestman (Opiliones: Nemastomatidae) new to Britain. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **150**: 18–19.
- LAVERY A. 2021: Why do scientific names change? *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **150**: 2–4.
- NIMBUS N. 2021: *Cheiracanthium mildei* predating Hemiptera eggs in Sardinia. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **150**: 19–20.
- NOORDAM A. 2021: European Acroceridae – new host records, modified epigynes and the British isolation. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **150**: 10–14.
- PEWTRESS J. 2021: A gynandromorph *Gonatium rubens*. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **150**: 14–15.
- SCHUIT W. 2021: Counting pseudoscorpions in my backyard. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **150**: 5–6.
- SHERWOOD D. 2021: On a theraphosid spider discovered as a stowaway in fruit from the Dominican Republic (Araneae: Theraphosidae). *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **150**: 4–5.

- SKINNER M. 2021a: New record of *Dicranopalpus larvatus* (Opiliones) in Mainland Britain. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **150**: 17.
- SKINNER M. 2021b: Sending harvestmen specimens in the post. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **150**: 18.
- SZABÓ G. 2021: Egg-sac construction in the cave spider *Meta menardi*. *Newsl. Br. arachnol. Soc.* **150**: 8–9.

Inventarizace 2020

Tento seznam má sloužit jako přehled pro členy ČAS, kdo a kde prováděl výzkumy, jejichž výsledky nejsou uvedeny v Databázi pro Katalog. Seznam zpráv za rok 2021 přineseme v příštím čísle našeho zpravodaje *Pavouk*.

- DOLEJŠ P., HRADSKÁ I., KŮRKA A., RŮČKA K., ŠAFRA M. & TKOČ M. 2021: *Závěrečná zpráva za rok 2020: Doplnění faunistických údajů o pavoucích, mnohonožkách a dvoukřídlých Šumavy*. Dep. in: SNP a CHKO Šumava, 23 pp.
- DOLEJŠ P., HUŠEK J., MORAVEC J. & RŮŽIČKA V. 2020: *Velkolom Čertovy schody – západ. Fauna sanovaných a rekultivovaných ploch lomu. Monitorovací studie XXIII. etapa (2020)*. Dep. in: Národní muzeum, Praha, SCHKO Český kras, 43 pp.
- JELÍNEK A. 2020a: *Arachnologický průzkum PR Mutenská obora (pavouci)*. Dep. in: Krajský úřad Jihočeského kraje, 15 pp.
- JELÍNEK A. 2020b: *Arachnologický průzkum PP Toužinské stráně u Dačic*. Dep. in: Krajský úřad Jihočeského kraje, 11 pp.
- JELÍNEK A. & KRIVAN V. 2020: *Inventarizační průzkum NPR Divoká Oslava: saproxylický hmyz, fytofágní hmyz a epigeičtí predátoři – pavouci*. Dep. in: AOPK ČR – Praha, 14 pp.
- KŮRKA A. 2020a: *Inventarizace fytofágního hmyzu a epigeických predátorů lokality PP Mrzínov: Pavouci (Araneae) 2020*. Dep. in: AOPK Kokořínsko-Máchův kraj & DRUSOP, 10 pp.
- KŮRKA A. 2020b: *Inventarizace fytofágního hmyzu a epigeických predátorů lokality NPP Polabská černava: Pavouci (Araneae) 2020*. Dep. in: AOPK Kokořínsko-Máchův kraj & DRUSOP, 13 pp.
- KŮRKA A., RUS I., MORAVEC P., VONIČKA P. & LINHART M. 2020: *Zoologický inventarizační průzkum údolní nivy Chotouchovského potoka (Polepky) v úseku Chotouchov – Ratboř*. Dep. in: MÚ Kolín, odbor ŽP, 39 pp.
- LOHNISKÁ K. 2019a: *Pavoukovci (Arachnida) lokality Jezero Milada*. Dep. in: AQUATIS a. s., 12 pp.
- LOHNISKÁ K. 2019b: *Pavoukovci (Arachnida) lokality Jezero Most*. Dep. in: AQUATIS a. s., 16 pp.
- MACHAČ O. 2020: *Výsledky inventarizačního průzkumu pavouků (Araneae), sekáčů (Opiliones) a štírků (Pseudoscorpiones) v PR Maštale*. Dep. in: Krajský úřad Pardubického kraje, 16 pp.
- ŘEŽÁČ M. 2020: *Pavouci a cévnaté rostliny přírodní památky Petřinské skalky (Praha 1 – Malá Strana)*. Dep. in: Magistrát hlavního města Prahy, 64 pp.

Pokyny pro autory

Psaní textu

- **publikování:** zveřejnění článku ve zpravodaji *Pavouk* je považováno za jeho publikování; plánujete-li svůj příspěvek publikovat ještě v jiném (např. zahraničním) časopise, dodržujte následující pravidla:
 - *buď* zprávu pošlete do *Pavouka* až po řádném publikování v jiném časopise
 - *nebo* zprávu v *Pavoukovi* nedoplňujte obrázky ani anglickým překladem
- **odstavce:** oddělujte jedním stisknutím klávesy Enter (nikoliv několika úhozy mezerníku)
- **latinské jméno rodu a druhu:** pište *kurzívou*
- **datum:** 13.–27.10.2020 (s pomlčkou a bez mezer)
- **jméno autora příspěvku:** *kurzívou* a zarovnání vpravo (nikoliv pomocí několika úhozů mezerníku nebo tabulátoru)
- **odkaz na obrázek:** (obr. 1)
 - je-li součástí textu jen jeden obrázek, odkaz být nemusí
- **popis obrázku: Obr. 1:** Co obrázek ukazuje (foto J. Příjmení)
 - je-li součástí textu jen jeden obrázek, číslo být nemusí
- **použití přejatého obrázku:** pouze se souhlasem původního autora nebo vydavatelství
- **anglický abstrakt:** povinný u taxonomických faunistických příspěvků významem přesahujících hranice ČR, u ostatních velmi žádoucí
 - vložit pod český nadpis
 - psát celý *kurzívou*, překlad názvu článku navíc **tučně**, latinská jména druhů normálním písmem

Citování

- **autor popisu taxonu:** Příjmení, rok
- **citace v textu:** PŘÍJMENÍ *et al.* rok (příjmení KAPITÁLKAMI, nikoliv VERZÁLKAMI)
- **citace článku:** PŘÍJMENÍ K. J. rok: Název článku. *Jm. čas. zkr. ročník* (číslo): od–do.
 - je-li název dvojjazyčně, použijte jen český ekvivalent
 - nepište podtituly časopisů (např. *Arachnology Letters, Zpravodaj ČAS* atp.)
 - DOI neuvádějte
- **citace knihy:** PŘÍJMENÍ K. J. & PŘÍJMENÍ K. J. rok: *Název knihy*. Vydavatel, město, počet stran pp.
- **citace internetových stránek:** do textu pomocí *, ** atd. a pod text rovnou odkaz

Zpravodaj České arachnologické společnosti – Pavouk

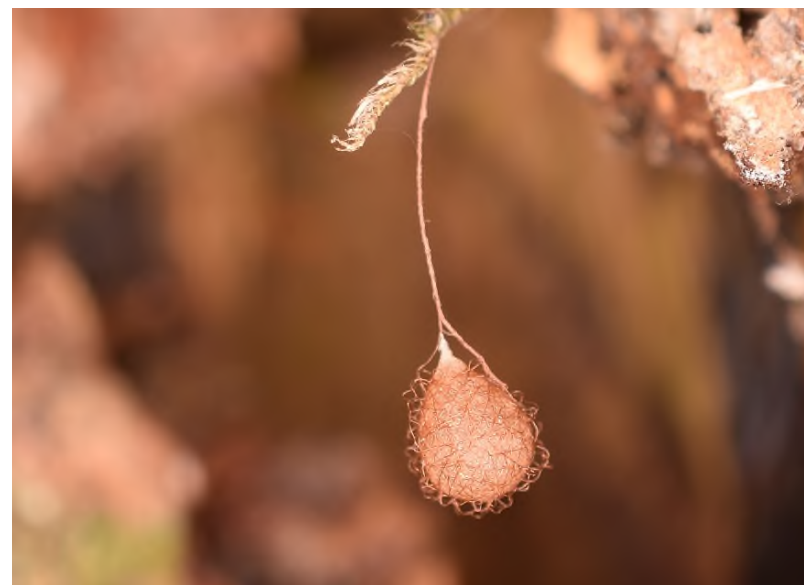
První číslo našeho zpravodaje, tehdy ještě Arachnologické sekce České společnosti entomologické, vyšlo v lednu 1995 a od té doby vychází pravidelně až dodnes. Pavouka založil a editoval dlouhá léta Vlastík Růžička, a to až do čísla 30! Od roku 2011 převzala štafetu stávající redakce a snaží se pokračovat v nastavené kvalitě a pravidelných porcí informací a novinek nejen z české arachnologie a dění v České arachnologické společnosti. Toto číslo je už padesáté! **Na webu ČAS jsou volně ke stažení všechna dosud vyšlá čísla Pavouka:**

<https://www.arachnology.cz/zpravodaj/>

Máte-li jakékoliv připomínky/náměty ke zpravodaji *Pavouk*, chybí nebo naopak přebývá něco v obsahu?! Kontaktujte redakci, budeme rádi za vaše reakce.

Redakce

FOTOKOUTEK

Kokon ostníka *Ero furcata*, ostníci rodu *Ero* jsou Evropským pavoukem roku 2021 (foto O. Machač)

Štírek *Apocheiridium ferum*, drobný nehojný druh, žijící pod šupinkami kůry, s oblibou platanů, Tovačov (foto O. Machač)

Meta temnostní (*Meta menardi*) se často živí různými mnohonožkami, zde s již natrávenými zbytky, PR Údolí Doubravy, Čertův stolek (foto O. Machač)

Běžník skvostný (*Synema globosum*) s ulovenou pestřenkou rodu *Eristalis*, jižní Čechy (foto J. Erhart)

PAVOUK – Zpravodaj České arachnologické společnosti, číslo 50

Vydává: Česká arachnologická společnost, z. s.

Redakce: Ondřej Machač, Petr Dolejš, Jan Erhart

Adresa redakce: Bratrská 10, 750 02 Přerov

E-mail: machac.ondra@seznam.cz

ISSN: 1804-7254

Zpracováno v programu: Microsoft Word

Titulní strana:

Obálky všech čísel zpravodaje ČAS Pavouk z let 1990–2021

Toto číslo vyšlo 16.7.2021

